

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Avstria

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68850)

& Beatissimam Virginem eiurauerat, ut mori-
 retur daemioni amasio, qui eam multi specie car-
 legerat: cui etiam ipsa se addixerat obirograto:
 to: sed detestata admonitu nostri sacerdotis can-
 cinus tam immane fuisset, in arcula nummaria
 auro se carbones reperisse confessa est. Alia qua-
 mulier fuit, quae cum se ad Pascha scelera facer-
 aperturam vouisset Deo, eoq. ipso die votum non
 uisset, linguae usum penitus amisit. ad hanc euen-
 sacerdos, remq. ipsam, uti erat, edoctus, populi ei
 cibus commendauit: ijs effectum, ut & lingua, &
 ma suis utraque vinculis solueretur. Hactenus
 Polonia.

P R O V I N C I A A V S T R I A

IN AVSTRIA Provincia
 stri priore anno duceti quadrag-
 tres. In Viennesi Collegio quin-
 ginta sex. In Olomucensi septem-
 draginta. In Graecensi quinquag-
 ta. Brumae quadraginta quinque
 Posteriore. In Viennensi sexaginta tres. In Olom-
 censi triginta septem. In Graecensi sex & quinquag-
 ginta. Brumae denique quinquaginta. Alij ab-
 lab orandum in vinea Domini missi. Cuncti omni-
 ducenti quinquaginta. Cesserunt e vita quatuor-
 cesserunt in eorum locum vnus & quinquaginta

COLLEGIUM. VIENNENSE

GLISCEBAT adhuc Vienna pestilentia
malū, & nostri tamen, Dei benignitate, quā-
uis præsto laborantibus, intacti: vt quorum opera
vtilior, eorum esset firmiter valetudo. Turca vnus
catechizatus a nostris, nostrosq. in templo a Vien-
nensium Episcopo baptizatus. Centum & viginti
atque eo amplius, vno anno redditi verae religioni:
confirmati plurimi nutantes: & vigilatum interim,
in Catholicis, ne exolesceret disciplina. horum gene-
rum adijciuntur exempla. Vir quidam superstitionis
hereticæ reus, dignationem amiserat: hoc magis ira-
scebatur nobis, quos etiam probris vexabat, et cum
daret Deus pœnitentiæ spatium, non intelligebat,
gravi licet consecuta rerum iactura. Sensit hoc eius
filius, paterna quidem disciplina imbutus, sed docili-
tate meliore: et intellexit vltionem Numinis, nostro-
rumq. innocentiam. Itaque cum rem detulisset ad
nostros, eorum hortatu ad Ecclesiam se conuertit.
Exarsit pater pernicax ira, nec verbis modo male
accipit filium, sed & verberibus ac vulnere: qui
etiam minatur mortem. hanc adolescens vt vitet, pa-
terna emigrat domo, vitamq. materna hereditatis
parte sustentat: & quintodecimo quoque die sacra
obit mysteria. Etsi non hic solus, sed alij similiter cō-
tra infensos parentes constantes animos gerunt. Mu-
lier laborabat difficultate partus, certumq. suum, &
fetus exitium, non tam timebat, quam expectabat
Verum

Verum agno Dei, cuius vim in multis audierat salutarem, sic adiuta est, ut nulla præterea obfiscis ope, sed ne ullius quidem mulieris presentia, cissime eniteretur. Alia quædam cum gravi cæcitate morbo, medicorum opem frustra implorata, ex Hemorrhoidis mulieris historia, quæ eo ipso cæcitate in templo, concepta spe sanitatis, si confingeretur corpus Domini attingeret, eoq. pasceret, confingeretur, communicavit, sanata est. Liti inter duas familias exorta, quæ præter coniugum diuortia, multas cades eodem motu trahebat, Societatis operam tunc occursum, difficilibus initijs, non improspere. Multi ad penitentiam adducti et perpetrato lesicio: alij a perpetrando prohibiti: a confessoribus sibi morte unus: duo ab inimicis inferenda. Quæ etiam tempore cum nationes diuersa duæ in duas diductæ partes, æquali utrinque numero circum brachia tota veste, & eductis gladijs concurrerunt fortuito unius e nostris interuentu, pugna, quæ commissa, sedata est. Scholæ nostræ, Cœnobiorumque tubernia uigent discipulorum & flore, & frequentia: permagnoq. multis Pontificiæ litteræ, quibus exercitationes spirituales spe plenioris indulgentiæ incitabantur, adiuumento fuere. Ex his, viginti in Societatem: aliquot Cartusianorum disciplinam: aliquot Canonicorum Regularium ordinem complectitur. In his quiddam accidit memorandum: quod cum quattuordecim socijs suis sublatis peste, simul in cæcus lue, ad Cænobiū properasset, quod est sancti Leopoldi monumento insigne, qua hora eum medici

turum prædixerant, eadem hora, cum Diuinis se munisset sacramentis, mirabiliter conualuit. Inuisunt sæpe Collegium, in eoq. interdum magna beneuolentia significatione diuersantur viri principes, quibus a Pontifice maximo ad legationem aliquã missis, hæc vrbs est vel via, vel terminus. Quod cum faciunt (etiam si sæpe alias) dantur tragædiæ a discipulis, paratu instructissimo, tanta approbatione audientium, vt interdum iterare sit necesse. Itaque eam quoque ob causam Dynastiis vtimur Societatis nostræ amantissimis: quorum auctoritate laxata angustia nostræ rei familiaris. Serenissimus enim Princeps Herneflus a Cæsarea Maestate impetrauit, vt Monasterij cuiusdam iamdudum deserti bona, quæ a secularibus viris obtinebantur, transferrentur ad nostros. ager est & frugifer, & fructuosus: nostris deinde recessum, siue amœnum ad remissionem animorum, siue tutum ad popularium morborum effugium, habet. Sed accendit dolorem Georgij Drascouitij Cardinalis mortui magnum beneficium, quod ab eo supremum accepimus. Is enim, cum Cardinalis nuper creatus esset, et Proregis morte vacaret Præpositura Turocsiensis, cum sacra Maestate, quæ est et Catholicæ religionis studiosissima, & nostræ peramãs Societatis, ita dexter egit, vt ea Præpositura, quo facilius ad pietatem plurimi adiuentur, Collegio fuerit assignata: ea lege, vt instituaturn etiam Seminarium Hungarorum adolescentium. Habet Præpositura oppida duo (cinitates vocantur) pagos, seu villas, duodeuiginti, vber est solum & salubre, letus frumento, pascuis, hortis,

¶

& diues pecoris ager. et nobis quidem hac ob-
runt liberalitate Inuictissimi Imperatoris huma-
tate optimi Cardinalis. hic autem, anno postea
gravi corporis morbo ager presentiret mortem,
tis precibus Patrem Rectorem accersit. Sed
longum esset iter, mors iam instans praeuenit
tatem euntis. At nos optime de nobis meritum
cipem perpetua beneuolentia prosequemur.

PRAGENSE. COLLEGIUM

QVINQUE in locis nostri cōciones habentur
sunt Boemica Germanicaeq. bina: vna
lica. Diebus etiam festis vicinum aduen-
tum, qui est noster: ubi & Sacrum celebrant, &
cionantur, magna paganorum letitia cum
coniuncta. Ceterum Iudaea vna anno superiore
riore etiam altera baptismum accepit in nostro
plo. ab haeresi ultra centum & viginti, a com-
ne sub utraque specie plures abducti: & quod
profuit ad humiliorum exemplum, plerique
Discidia inter multos sublata: & unum sane
coniuges uetus, quorum, uir uxori necem, uxor
fugam meditabatur. Vir quidam illustris de
consilio pecuniaria pœnam in sibi subiectos cō-
apud quos reperirentur libri, qui Catholicorum legi-
prohibentur. Curio, facta apud nos confessione
animatus est, ut uirum primarium, qui multos
sub potestate, ad insigne Decretum impulerit,
suos contineat in officio. eius capita hæc sunt. Ab

tes Orthodoxã Religionem, diuenditis bonis, ditio-
ne exeunto. E templo ante absolutum Sacrum
ne exeunto. Qui secus faxit, ceræ factæ ad Sacrorum
usum decē pondo dare damnas esto. Curiones, quibus
impura consuetudo cum concubinis, illas abijciunto,
aut finibus nostris excedunto. Hæretici cum Catho-
licis communem sepulturam ne habento. Hæreticus
quidam condemnatus capitis, cum confessus esset
apud nostros, hæresimq. eiurasset, & vita est, & li-
bertate donatus. Pellex, quæ perpetuam fidem amico
obstrinxerat chirographo dato, domo exire iussa. Con-
uictorum contubernium & pietate crescit & nume-
ro. Præter alumnos Summi Pontificis, censentur su-
pra centum. in his sunt duodecim filij Dynastarum. re-
lictis errorum tenebris, veritatis lucem aspexerunt
omnino quindecim. Domus etiam studiosorum paupe-
rum suos progressus habet. ea nunc in commodiorem
locum translata alit capita ad centum quadraginta.
ad Catholicam fidem octodecim anno posteriore con-
uersi. Magnam experiuntur beneuolentiam & libe-
ralitatem nobilium: a quibus & adcuntur frequen-
ter, & ornantur non modo præsentibus donis, sed au-
gentur etiam certarum rerum possessionibus, e qui-
bus colliguntur annui fructus. Collegium similiter nõ
strum, vt hoc quoque expediam, inuisitur assidue, &
incolitur interdum a primarijs Legatis Principum,
qui ad hanc urbem appellant. quod ad amplificãdam
Catholicam religionem plurimum valet.

COLLEGIVM. OLOMVCE

CONCIONVM, qua habitata terna
 terna: Doctrinae Christianae, qua in nostris
 plo Dominicis, Quadragesima vero, in parochia
 pua singulis, diebus, explicata: Pomeridianarum
 larū, quibus eadē Quadragesima, tradita clericis
 cepta de officijs Christianis: idem fructus, qui
 Etiam fidem amplexi centum triginta. ad consilium su
 candū sub vna tantum specie reuocati uno anno
 plus septingēti. In duobus oppidis, quo nostri
 rerunt rogatu Episcopi, quingenti adducti ad Co
 cum cōmunionis ritum: confessiones generales
 centū excepta. sed haec in uniuersum: nunc autē
 tur proprie nōnulla. Vir erat, Deo quidē consecr
 sed impudicis irretitus amoribus, magnis sibi
 diebatur conscientiae: secundum quietem nihil
 admoneri a matrona, pulcherrima oris dignitate
 Matrem praedicat) vt Olomucium contendat: ubi
 repertū iri sacerdotem a quo liberaretur angere
 neque aliter dictū, ac factum. Alter, cui mens
 veneficij, oppressaq; diabolo, vxorem ita conu
 tur, vt eius aspectum ne visu quidem perferre
 ret: prope etiam aberat a l. queo. hic, cum ad
 esset a nostris, per confessionis remedium omni
 mum corpusq; periculo liberauit Idem persuad
 bus ne, an sex? nam idem numerus vtroque am
 ditur: qui quarebant suspendium. Quidam ex
 quod hinc abest triginta milliaribus, cum e
 in qu

in quo erat, expulsus esset verberibus, a matre. acce-
 ptus maledictis, & coactus uxorem ducere, suspen-
 sus animi, conjugale torum non attigit: sed cum au-
 disset, Iesuitas opem ferre afflictis, eam a nostris sup-
 pliciter petijt, & Dei beneficio, impetrauit. Mulier
 aetate confecta & luminibus orba, ne se in morte con-
 taminaret hæreticorū sordibus, itinere passuum qua-
 ter millium sine duce, sine comite ad nos venit, ita im-
 patiens moræ, et eundi certa, ut neque irrisus filij, con-
 silium suscipiendi itineris, neque frequens, quod erat
 necesse, in via aberratio & lapsus, suscepti, proposi-
 tū retardarit. Sed hoc nō raro euenit, ut multi ad nos
 veniant causa confessionis: qui eam ob rem a suis, alie-
 na imbutis superstitione, & conuicia plerumque, &
 interdum verbera (quod vni accidit matronæ nobi-
 li) perpetiantur. Vir erant vxorq. pari nobilitate &
 superstitione insignes: apud hæreticum ministrum con-
 sultebatur. afflictaur mulier morbo, qui ei fuit supre-
 mus. hæretico absente, maritus vnum e nostris, quo
 amico utebatur, orat, ut vxorē consoletur, nihil cun-
 ctatur. hæretici interea, re cognita, præcurrunt,
 missisq. nuntijs, nostrum monent, ut abstineat ac-
 cessu: nihil opus esse eius auxilio. at noster nihilominus
 opportuna importunitate mulierem inuisit, re-
 perit agram & fluctuantem astu conscientia: nec
 prius discedit, quam eam cum Deo, & cum Ecclesia
 reconciliarit. quæ postmodum, prædicans aperte gau-
 dium suum, hortari domesticos cæpit, ut si salui esse
 vellent, ad fidem Catholicam, posita pertinacia, re-
 uerterentur.

O GRAE-

G R A E C E N S E . C O L L E G I I

DECESSIT superiore anno Pater Hen-
 Blyssemius huius Collegij Rector: vir de-
 risq. admodum rari exempli. quod spectatum est
 huic Collegio, Pragensiq. toti denique Provin-
 quando praepositus est, summa cura et diligenti-
 partes recte sentientium rediere, nostrorum opo-
 res quinquaginta. in his vxor viri primarij, qui
 ritus per decem ipsos annos cohortando, nihil
 multi praeterea viri feminaeq. praepotentes. nec
 re qui abiecerunt contumaciam, in vtraque spe-
 municandi. ex carcere, placatis ijs, qui se prius
 querebantur, educti nonnulli. Pacati Optimates
 qui inter se inimicitias gerebant. Aliquot pra-
 superiora flagitia mutatione vitae obliterarunt.
 torum furtorum reus iam acceperat supremam
 tatis nuntium: iam parabatur condemnatio. Super-
 cum interea hinc corruptores cofluunt haeretici
 sacerdos noster accedit hortator. certamen pro-
 tum erat illius anima: ipse, vtrinque auditis
 bus, iudex futurus. Sed placuit Deo, vt plerumque
 hominem esset simplex oratio veritatis, quam
 et eata fucus eloquentiae. itaque ad Catholicam
 conuersus, quod exiguum habuit spatij, in conser-
 do se ad Christianam mortem consumpsit. Sep-
 iam quiddam, re perinde et aestimatione mirum
 Vir erat, qui extrema, opinor inopia, ad desperandum
 redactus, animum daemoni, corpus homini addidit.

certo pretio. nec mora: actus ad trivemes, adigitur ad remum. inde elapsus, huc se confert, ubi tuto esset. Quintus agebatur ab eo mancipatu annus. Hic igitur cum ipso fortasse Parasceues die (nam hoc quoque incerto est) vagaretur per urbem non solus, ac præter lanienam iret, carnibus iam expositis ad vendendū, socius, qui cum eo erat, IESV Maria, hodie carnes exclamat mirabundus. ex improvise commemoratione sanctissimorum nominum cantus quidam accidere visus ad alterius aures longe iucundissimus, incredibili animum voluptate perfudit. ergo repetens identidem illa, commutatus est totus, mox etiam præter omnem cogitationem, sed valde ex utilitate, ad peccatorum confessionem accessit. Nunc etiam insidere ait sibi in memoria voces suavissimas, quarum repens usurpatio inueteratam emolliit duritiam cordis. Instituta est a fundatore nostro, permissu Gregorij Tertijdecimi, Sixtiq. Quinti Summorum Pontificum, & superiore anno promulgata, postmodum etiã Pontificio, Casareoq. Decreto confirmata Gracensis Academia, cuius rei series, si breuiter explicetur, habebit, opinor, non iniucundam narrationem. Constitutū est in medio tēplo nostro, quod est capax, intra ternas columnas tabulatum pulpitem præcelsum ac peramplum, vario peristromate: ubi locus ornatis sedibus, & cooperta holoserico mensa, in qua sceptrum, & sigillum Academiae Rectoris insignia, & aurea lanx, ubi litteræ Pontificiæ, pendentibus redimiculis, explicabantur. Reliquum templum inferius conuestitum erat aulais, plurimoq. epigrammate de ho-

nestarum laudibus disciplinarum, ac Principis
 & omnia visebantur signa: nimirum quattuor
 ginti, subiecto ad vnum quodque disticho, va-
 gumento. Inter omnia eminebat Elogium
 litteris grandioribus, affectata de industria
 vetustate verborum, quo plus venerationis
 admirationis erga peregrina. Quod vnum, qui
 laudabant, haeretici carpere: cum dicerent,
 nunc demum Iesuitas, qui non contenti
 gua, cuderent nouam. ut videatis quam sit
 iudicio istorum, quibus illa pro ludibrio. Hic
 fuit templi ornatus. Cetera fere gesta in hunc
 Sacrum de Spiritu Sancto insigni Muscorum
 tu, alternantibus choris, illustri caerimonia
 Seccouiensis fecit: idemq. Fratres nostros refecti-
 sti corpore. Hoc peracto, exaggeratum pulpita
 procures multi inscenderunt, qua etiam nostri
 per semihora spatium oratione habita ab
 Stris de Academiarum institutione non sine laude
 datoris, Cancellarius Principis nonnihil praesens
 diploma primū, deinde Privilegia Aulico Scriba
 legeret, dedit. His clara voce pronuntiatis, illi
 Cancellarius nomine Principis, primo diploma
 dein sceptrum, postremo sigillum Academiae
 sito Prouinciali tradit, non sine praefatione
 ma honoris. ad qua noster. Reuerendo Praepositi
 nerali, et Societati Nostrae, munus illud curae
 tum quidem in nobis erit, ad Dei gloria recte
 ordine omnia gerantur, fore inornata breuitate
 qua viro religioso pro facundia erat. Ceterum

tias agendi munus in alterum reiectum. et acta qui-
 dem sunt illa, Deo, nostroq. fundatori copiose, & lucu-
 lente: ea scilicet oratione, quem & pius multorum
 fletus, & ipsorum etiam haeticorum admiratio
 approbavit. Iam quattuor horas tenuerat. hac ce-
 lebritas: & claudi placuit dicendo hymno, laudibusq.
 Deo rite persoluendis. Tum vero Princeps cum con-
 iuge liberisq. ac praecipua nobilitate ad Collegium. Pa-
 ratum erat, eius impensa, in grandiore atrio epulum
 lautissimum. assedit cum suis: variisq. Praesules sacris,
 & alij Prouinciarum Reguli, suis locis. postremo se-
 paratim etiam nostri. Et cetera quidem conuiuaria
 mensa tegebantur oppositu multorum nobiliu, uel cir-
 cum sistentium, uel ministrantium. ad mensam nostro-
 rum patebat omnibus vacuus liberq. prospectus.
 Quo magis tot Patrum Fratrumq. suspiciebatur inesse
 stata sobrietas, & in hilariore etia conuiuio modera-
 tio. Inter prandendum audita est symphonia suauissi-
 ma, concioq. distincta varijs linguis (duodeviginti
 fuere) non sine admiratione & voluptate cunctorum.
 Ad finem prandij, Principi iterum gratia acta. Secu-
 ta est perpetua trium dierum disputatio. et priori-
 bus quidem duobus de pronuntiatis Theologicis. po-
 stremo de Philosophicis habitae concertationes. quas
 Principes cohonestarunt praesentia, & Praesides sin-
 guli disputationibus: a praefatione uidelicet exorsi,
 & desinentes in gratiarum actionem. Illustrarunt
 etiam, sed longe animo diuerso, aduersarij, quos vo-
 cant Pradicantes. Qui cum ad veritatem oppugnandam
 supra vires niterentur, suam non solum ostende-

runt pertinaciam (cupiunt enim se dici in hoc mundo
 pertinaces) sed (quod minime volunt) imperio prode-
 frigeant & cauillabantur, ut vix se a risu de-
 rent. nec defuit ad letitiæ cumulum tragedia pa-
 rima. ad extremum, incredibili omnium gratula-
 Græcensis Academia, muliebri habitu, omni-
 principum artium choro, triumphali curru
 Atque per hæc spectacula additus nouus Aca-
 honor, et discipulorum numerus auctus. Simili-
 britas disceptationum adhibita Autumno, octo-
 no, cum de more litterarum studia repeterentur

DOMVS. PROBATIONIS.
 mensis.

ET SI HIC informantur Nouitij, in
 omnibus excitatus ardor, vnus & alius
 torpore diuinitus excusso: tamē erudiuntur
 in scholis tum ad litteras, tum maxime ad pietatem
 Puer quidem vnus cum audisset de magistro, de
 rianos omnes Inferorum pœnis esse damnandos
 constans fuit in Catholica religione, cui iam
 rat: ut eum pater nec vinculis, nec verberibus
 tridui inedia a proposito reuocarit. alter, cum
 set, sexta feria, Sabbathoq. ac per uigilijs, abstinet
 a carnibus, ita hoc arte arripuit, ut illis diebus
 simplici victit et pane, aut, si ne hic quidem deus
 hil omnino degustandum putet: qua perseuerantia
 septuennis puer vtrumque parentem ad meliorem
 uertit. Ex similium numero constans Congregatio
 quæ

qua, vno anno, duo nobis aggregati, per multis auxilio prodest, & exemplo. Datur etiam opera alijs numeribus nostrae Societatis. Ad Ecclesiam traducti triginta quattuor, in his vnus, qui in haeresi perstiterat annos quinquaginta, ad communionem sub altera specie quattuor & quadraginta, atque ex horum etiam numero vnus, annos natus octoginta: qui postmodum migravit e vita. Confessiones vel a prima pueritia excepta quinquaginta sex. plures triginta ad matrimonij, quae violauerant, iura reuocati. inter hos vnus, qui post primas nuptias, viuentem adhuc uxore, quaternas contraxerat, flagrante libidine. Sollicitatus a demone, vt se laqueo suspenderet, a Deo liberatus. Mulier necandi mariti consiliu cum amore mutauit. Discordes multi reducti ad concordiam. vicini pagi lustrati. Sed haeretici nos aequis oculis pro suo more non aspiciunt. sermones etiam infames ferunt. Bacchanaliorum diebus, quibus propter concessam vulgo lasciuiam, latior fingendi licentia, sparsus erat rumor, non incerto auctore, tres Iesuitas cum meretricibus comprehensos, inclusos in carcerem. Dissertabant eadem multi: non quia crederent, sed quia credi volebant. nec tamen vt callide vulgatum, ita a Catholicis temere creditum. Plerisque indignantibus, re comperta vnus cum Iudice egit, vt ne crimen iret in exemplum, criminatores truderetur in carcerem: falsa scilicet infamia in veram paenam conuersa. Simili impudentia, exitu non valde dissimili, cum Serenissimus Archidux Austriae Ernestus, Viennam, Praga rediens, flecteret Brumam, iactatum

est, causam fuisse itineris, consilium nostrum te
 te pellendi. quæ fabula ubi Archiduci per
 Prouincialem innotuit. Subi dens, recte ad
 isti, inquit iam iamq. vestrum uenimus ad
 Venit, Sacro interfuit, domum totam perber
 stravit, frementibus aduersarijs. Hæreticus qu
 domum habebat nostræ contiguam: oratus sepe
 ut uenderet templo necessariam: tantum ab
 exoraretur, ut etiam quæ necessario terram
 bitura odorem, ultro obuenteret in eam partem
 sciebat conuersam esse Eucharistia custodiam
 impune. lenta enim & difficili tabe correpta
 quanto longior uita, tanto plus esset supplicij:
 extremum confectus est. Addam huc etiam
 Vir quidam ferox ac potens, cum quo lis erat
 bus, atroci interdicto uetuit, ne quis nostrorum
 rumue nostrorum attingeret limites suos: hæc
 addita, ut si quis deprehensus esset, in fædo ca
 tamdiu contabesceret, donec moreretur: eaq. de
 Patrem Rectorem litteras dedit. Quas ubi
 ipse rescripsit in hæc uerba. Tu quidem mihi
 busq. meis, & colonis nostris interdictum in
 fundis tuis, sub carceris interminatione: ego
 ubi rescuero, te intra fines nostros, licet angustia
 dem intulisse, occurram ultro, et qua par est bon
 tate, complectar. His litteris ita fractus est
 animus, ut posito furore, edictum renocavit, &
 gatum aliquot annorum censum persoluerit, &
 rumq. fundorum nobis liberam reliquerit
 sionem.

SE D

V

fundat

striffin

magn

lapide

das

nerit

ad ex

quos

stratu

iam o

prior

haber

atque

lioris

si oct

mun

non

acce

muli

tegr

Alia

sue

ceba

na p

S E

SEDES. CROMLOVIENSIS. ET
Vratislaviensis.

VBI CONSTITIT de voluntate Reuerendi Patris Nostri Generalis, in hac vrbe fundandi Collegij, nihil dilata est eius edificatio. Illustrissimus enim Rosensis, simul atque accepit litteras, magno perfusus gaudio, sollemni caerimonia primum lapidem in fundamento posuit quartodecimo Kalendas Apriles, ita properato opere, vt iam fere peruenit ad fastigium. Idem Rosensis domum extruxit ad exemplum Praga, vbi nutriantur adolescentes, quos paupertas a litterarum studio retardat: magistratu urbano praebente necessaria Conuictoribus: ij iam octoginta numerantur. Nostri hic resederunt priore anno sex, posteriore octo. In maxima parocia habentur conciones duae, Boemica, & Germanica: atque, vt debilia fere sunt principia, magna spes melioris successus ostenditur. vno anno expiati ab haeresi octo: peruersam abiecere sub vtraque specie communicandi consuetudinem, viginti quinque. Ceterum non parua fit quotidie in ciuium animis ad pietatem accessio. Iuuenis quidam haeretica labe infectus, & mulier vna, ludificantem varia specie diabolum, integra confessionis & caelestis agni remedio eluserunt. Alia deinde Societatis nostrae munia erga eos, qui siue in nosocomijs, ergastulisue attinebantur, siue ducebantur ad supplicium, de more obita, quo magis noua plerisque, eo gratiora omnibus acciderunt.

V R A-

V R A T I S L A V I A E versantur quatuordecim
 Quorum opera tum in confessionibus audientibus
 teacta vita quadraginta: tum in haereticis, hi fuerunt
 quadraginta duo: tum etiam in ijs, qui sub vtraque
 specie communicabant, hi quinquaginta: ad vtriusque
 & communem Ecclesiae ritum conuertendis, ita
 Episcopo ipsi, et Clero probata est, vt hic ne, an
 sa nostrum Collegium institui oporteret, longae
 liberatione certatum. Nyssa visum commoda
 quamquam Vratislaviensibus etsi iam spes fere
 nis: nondum tamen cura decessit. missa ea de
 Patrem Nostrum littera. Interea Vratislavia
 habendis concionibus, confirmandis ijs, qui
 redierunt: e quibus tentatus nonnemo, & vinctus
 & verbera expertus: in conglutinandis discordiis
 in adiuuandis stipe collecta, pauperibus, confutatis
 haereticis, libellis pijs magna cum multorum vi
 tate spargendis, tempus egregie collocatur. nec
 erga nos & Episcopi, & venerabilis Collegij Ca
 nicorum, & aliquorum etiam ciuium illustrium
 gna significatio voluntatis.

M I S S I O N E S . V A R I A E

M I S S V S SACERDOS cum fratre
 ciuitatem Furstenfelt, ea est Styriae finis
 ma, in Hungariam vergens: atque adiutus ille popu
 lus, vt plerique haeresim agnoscerent. Cum plures
 petrent Societatem, vnus est factus voti comp
D V O P I L S N A E annum fere integrum
 morati

morati, viginti septem ab hæresi absoluerunt. rudes multorum animos, qui ad hæreticorum fere exemplum generatim se fatebantur nocentes, species autem peccatorum aut internoscere, aut dicere nesciebant, edocuerunt quid sentiendum esset, quidue faciendum. frequentior Eucharistiæ, & recitandi Rosarij vsus inuectus. superstitiones sublata. uera ieiunandi cõsuetudo, quæ aboleuerat, reuocata. vacillantes in fide, confirmati. Virginis Sodalitium institutum. Mulier Lutheriana a spectris, recta contestatione religionis: altera item mulier, & vir vnus a furore fanatico: illa consecrati agni imagine, hic autem confessione liberati.

Dominus Ioannes Guillelmus a Schonchirchen, vnus e clarissimis Austriæ Dynastis, ad Ecclesiæ gremium aliquot ante annos traductus, magnopere concupiuit, eos quibus imperitabat, eiusdem habere beneficij participes. obuenerat ei morte hæretica socrus oppidum, Haussechium appellatum, etiam hæreticum. eo in oppido duæ erant superstitionum faces, minister, & magister ludi: sed ille vehementior. vterque erat exterminandus. nostros accersit. ministrum interea callido stratagemate expellit, quasi qui conuicio Præfectum loci petisset. hoc factum, ne plebs imputaret odio religionis aduersæ. discedentem non magno negotio, vt varam vibia, secutus ludi magister. tum nostri perpurgare cõperunt oppidum a sordibus annorum minimum triginta. fit Sacrum, habetur concio sæpius magna frequentia. afferuntur rationes, cur vni potius Orthodoxæ Ecclesiæ, quam tot multiplicatis Hydræ capitibus fides habenda. nec fuit

fuit facile obsistere veritati. persuasum est omnibus
quattuor exceptis, ut ceterorum conversionis
testes relinqui viderentur. rem adiuvit opportuna
tyo Dynastæ qui, in Catholica fide consensus, qui
fueritq. semper Christiani orbis, quam etiam
esset amplexus, exposuit. omnes deinde re-
biturum filiorum loco: eiusq. rei illud signum, quod
mitteret omnibus libere, quicquid sibi quocumque
nomine deberetur. Gratum id Deo. nam & vixit
stinatæ melior mens iniecta. Vbi prima euenit
conuersus animus ad instaurationem templi, et
rumq. imaginum: ad imperitos populos, eorum
modoq. faciendæ confessionis instruendos. qui de
legitimo parrocho diligenter commendati. Regis
iuuante, feliciter cessit.

CREMBSIVM ciuitas est Austria, in
Vienna discesseris, prima, opibus virisq. celebra-
huic proxima est duorum stadiorum spatio ab
S: ain nomine, a quaestiosa negotiatione insignis
munis vtrique magistratus: et si Crembsio auctus
maior. Vtrobique Luther trigesimum iam annis
percrebuit. ita, quamquã quarto abhinc annos
iussu, Lutheriani impostores eiectione: ciues tamen
sunt præfracti, ut nec adire templa, nec audire con-
nantem, nec infantum baptismata, nec adultorum
matrimonia Catholico ritu celebrare sustineant.
rochus in tanta multitudine, septem, aut, summa
octo, in concione numerabat. puerum infantem
vnum toto anno baptizabat: ad ea, quæ interesse
debantur religionis, hæretici vocabantur. Mox
est

est momentū in recōciliatione huius vr̄bis, quod eius exemplum minores alix in Austria sequātur. Rogatu igitur Episcopi Passauiensis, mandatuq. Serenissimi Archiducis Hernesti missus vnus e nostris ad populū in Catholicam fidem formandum. Ad primam concionem, ad quam pauculi sperabantur, venere centū: tum fama increbrescente Papiſtæ et Iesuitæ concionatoris, Crembsienses in primis conuenere ad aliquot millia. et in peritiam fastumq. Prædicantium (hoc nomine suos concionatores hæretici appellant) modestum e proximo exemplum onerabat. noster sacerdos, vt verus & efficax in dicendo, ita in reprehendendo prudens & moderatus: vt cum illos iam auersarentur, nostrū nō amare non possent. Cuius scilicet & auxilio vsus est Senatus Populusq. Crembsiensis apud Archiducem Hernestum, & consilio vitur frequenter in ijs, quæ pertinent ad Catholicam religionem. Et hic quidē multa ad Dei gloriā. reducta vetus consuetudo signi dandi quotidie certis horis Angelicæ salutationis: abluti pueri infantes bene: multi: & Catholico ritu compluria coniugū paria copulata. obſetrix quo modo baptizandi fetus, edocta. Plebis vnuerſæ, vt nouam esse vitam ex oris habitu facile agnoscas, ita noua dicta factaq. publicus affirmabat magistratus, qui ius administrat. plurimi fiebat ab omnibus Pater, tum ob labores vtiles, nec vnquam interruptos: tum etiam, quod sacculum plenum aureorum, quem sua sponte miserat ciuitas, constantissime recusauit.

VEIDOVIVM ciuitas est ad Ipsum am-
nem,

nem, in caeno haereticorum immersa annis
 triginta. magnam partem homines opifices
 vagi plerique: qua re vtraque & licentia alit
 audacia. In hac vrbe Frisingensis Episcopus
 exercet iurisdictionem. arx vrbi imminet.
 Praefecti inuitatu, viri admodum Catholici,
 penes quos regimen ciuitatis, & vero ipsius
 pi, mittitur e nostris ille idē sacerdos, qui rem
 sechianam, & Cremsiensē prospere gesserat
 conuenit vnus missus a Casare: ac tres
 Frisingenses, qui eruditione & pietate maxim
 stant: quattuoruiros dixeris. Hi statim, qu
 eis mandatum, Praedicantes vrbe pellunt, temp
 clauibus a Senatu repetitis. Hic noster, magn
 tio omnium, & gratulatione multorum, cont
 habet, eam, quam illi quattuoruiros censueru
 primendam. pax erat rebus omnibus. sed tate
 vesperi excitata tempestas. It populus fure
 portam arcis, eā appetunt lapidibus: nox obst
 in incepto pergeretur. postridie mane plebs col
 vesano fremitu suos sibi ministros restitui
 cumq. validius intenderetur rumor a non
 inujs, sub meridiem affluxere virorum aliquo
 lia, quasi ad praeliandum instructi: ita iam non
 dibus, sed armis suos repetebant. cesserunt quat
 uiri iratorum amentiae, seseq. per auersam porta
 publico receperunt in alteram arcem Episcopi
 aberat passibus bis mille. Triduo post cum
 dissest populi tumor, ciues profecti ad eos duode
 ti, factum excusant, Senatum criminantur. plac
 praefecti

præsripto interrogari & notari singula. Quæsitum
an ullus e concione tumultus. nihil minus. id præci-
pue, ne falso aliquando ad Cæsarem Principesue Catho-
licos traduceremur, litterate perscriptū. Noster sacer-
dos nondū de primo abierat loco. at Dominus Eugge-
rus, maximi uir animi optimiq. consilij, illū fere reni-
tentē in currū suū abripuit, & populari leuitati sub-
traxit. Viennæ vix vnū diem constiterat Pater, Veidouium reuertitur ad munus concionum, ab initio Do-
minici Aduentus vsque ad annum exeuntem. e qui-
bus multiplex consecutus est fructus. Missionem hęc
videtur demō multis modis impedire voluisse. e cur-
ru vectores semel per Danubij littus præcipitati ma-
ximo discrimine: & soluti equi tamquam furijs acti,
Præfectum arcis, qui eques præibat, pæne obtriu-
erunt impulsu. Ceterum sacerdotem nostrum Veido-
uium rediisse, & tam intrepide concionatum esse, ma-
gna illis quattuoruiris admirationi fuit. Neque vero
res metu carebat. quin ipse nō ignarus periculi, quo-
tidie conscensurus suggestum, ita se comparabat, ac si
suprema illa concio futura esset. Qui & aliquando
capta occasione, constanter ac libere in hunc modum
differuit. Equidem non ignoro, viri Veidouienses, me
a plerisque vestrum designari ad eadem: insita mor-
talibus natura, vt suauia magis, quam vera audire
letentur. quam si potestatem dabit vobis Deus, ne
ego ero promptior ad accipienda vulnera, quam vos
ad inferenda. neque aliud pretium exitus postulo,
quam conscientiam non tacitæ veritatis. Quod si op-
pugnare hæresim, vestram arcem, videor, paribus ar-
mis

mis concurrere, lingua, aut, si forte, calamo. vna
 tra omnes, Deo duce, suscipio dimicationē. arma
 cul facessant aduersus pacatum & inermem.
 tamen si intentatis, habetis hominem, pro
 millies paratum mori, quam ab incepto desistere
 neque enim erit finis mihi vitæ, quem vos mitis
 nis, sed melius principium & gloriosius tunc em
 scuntur ij, quibus sic mori contigerit. vnam ven
 reor vt vobis possim persuadere, emer suram
 sanguine virorum segetem, qui, uel inuitis nobis
 quod ego efficiant: eadem quidem voluntate, se
 cultate maiore. Dei enim causa agitur. a qua
 nia consilia pulchra & magna, ipsiq. omne con
 robur: et sine quo, quamuis callide prouisa, frust
 tur euentu. His verbis infracti omnium animi
 toniti admiratione eius constātia, religione etiam
 ti, venerari cœperunt, quem extinctum esse cupie
 Faxit Deus, vt quod, eius benignitate feliciter
 choatum est, id optimi virtute parochi filii
 confirmetur.